

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شش گروه در برابر پدیده‌ی بعثت قابل تعریفند.

بیست‌وهفتم ماه رجب روز مبعث پیغمبر اکرم صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، در سیزده سال قبل از هجرت ایشان است.^۱ روز بسیار عظیمی است؛ که از اعظم اعیاد جهان اسلام است. عظمت این روز به لحاظ- های مختلف هم قابل توجه و دقت است؛ که بنده اشاره‌های کوچکی می‌کنم.

دلایل عظمت مبعث رسول الله صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

۱. عظمت وجود خود رسول الله صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: یکی از دلایل عظمت مبعث، عظمت وجود خود رسول الله صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ است. پیغمبر اکرم صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عظیم‌ترین مخلوق تاریخ آفرینشند و روز بیست‌وهفتم رجب؛ روزیست که خدای متعال این گوهر و درّ مکنون را آشکار نمود و مأمور به اعلام رسالت کرد. عظمت خود رسول الله صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، مقامات باطنی پیامبر صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، تقدّم ایشان در آفرینش بر همه‌ی موجودات جهان خلقت، آفرینش نوری پیغمبر اکرم صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ و نقش ویژه‌ی آن بزرگوار در تحوّل عظیمی که در بعثت ایشان در جهان رخ داد. دنیای آن روز دنیای عجیبی است؛ شما عزیزان به خطبه‌های نهج‌البلاغه مراجعه کنید. امیرالمؤمنین عَلَيْهِ السَّلَام در بیاناتشان، مکرّر در جاهای

---

۱. حرّعاملی، وسائل الشّیعة، ج ۱۰، ص ۴۴۹ و مجلسی، بحار، ج ۱۵، ص ۲۸۱ و طوسی، تهذیب الاحکام، ج ۴، ص ۳۰۵.

مقریزی، امتاع الاسماع، ج ۱، ص ۳۲ و ذهبی، تاریخ الاسلام، ج ۱، ص ۲۳ و ۲۴ و بیهقی، دلایل النّبوة، ج ۱، ص ۷۹.

مختلف تصویر جامعه‌ی جاهلیت را ارائه کرده و فرموده‌اند: هنگامی که پیامبر ﷺ آمدند، دنیا در چنین شرایطی بود. عبارات امیرالمؤمنین علیه السلام را در نهج البلاغه بخوانید، می‌بینید بعثت پیامبر ﷺ چه اتفاق عظیمی بود! دنیا در آستانه‌ی نابودی مطلق قرار گرفته بود! ضلالت، ظلمت، ظلم، جهالت، فساد، فحشاء، آلودگی، انحراف، شرک، بت‌پرستی، کفر و الحادی که دنیا را فرا گرفته بود و فساد جهانی، جهان را در آستانه‌ی نابودی قرار داده بود. ظهور پیغمبر-اکرم ﷺ چه تحوّل عظیمی در جهان ایجاد کرد و چه حادثه‌ی بزرگی بود! عصر متوحّش و سرشار از ظلم، فساد و بیداد را چگونه دگرگون کرد و چگونه روح انسانیت، محبت، صفا، صلح، عدالت، دوستی، معنویت، خداپرستی و یکتاپرستی را بر جهان حاکم گرداند!

۲. گشوده شدن بابی از مراتب سلوک الی الله و ابواب معارف و معرفت‌الله را به‌روی بشر: به لحاظ دیگری که این لحاظ را اهل معرفت درک می‌کنند؛ ظهور پیامبر اکرم ﷺ بابی از مراتب سلوک الی الله و ابواب معارف و معرفت‌الله را به‌روی بشر گشود؛ که تا قبل از ظهور پیامبر خاتم ﷺ، این درها به روی بشر مسدود بود؛ یعنی هیچ‌یک از انبیای گذشته علیهم السلام به آن مرتبه راه نیافته بودند، که دیگران را با خودشان راه ببرند. پیامبر ﷺ به قلّه‌ای رسیده بودند که هیچ پیامبری نرسیده بود و لذا بعثت پیامبر ﷺ درهایی را از معرفت‌الله و سلوک الی الله به‌روی بشر گشود؛ که تا آن روز بسته بود و عظمت این حادثه از این منظر بسیار حائز اهمیت است.

گروه‌های مختلف مردم در برابر پدیده‌ی بعثت رسول الله ﷺ

در برابر این پدیده‌ی بسیار درخشان، بشر به‌گونه‌های مختلفی موضع گرفت.

۱. کافران حربی: بسیاری شمشیر کشیدند و به دشمنی پیامبر ﷺ برخاستند؛ جنگیدند و سرانجام در رویارویی با حضرت، شکست خوردند و از پا درآمدند و پیامبر ﷺ مسلط شدند. یک گروه این کافران بودند.

۲. منافقان: عده‌ی دیگر منافقانی بودند که به ظاهر، تظاهر به پذیرش مکتب رسول الله ﷺ کردند، اما در باطن ذرّه‌ای اعتقاد نداشتند. فقط به دلیل اغراض نفسانی خودشان اینگونه تظاهر می‌کردند و در جمع‌های خودشان، مخفیانه اعلام می‌کردند که ما ذرّه‌ای به پیامبر ﷺ ایمان نداریم.

۳. مؤمنان ضعیف‌النفس: گروه سوم افرادی که ایمان آورده بودند؛ اما انسان‌های ضعیف‌النفسی بودند، کارهای خوب می‌کردند، اما سیئاتی هم داشتند. به تعبیر قرآن: «خَطُّوا عَمَلًا صَالِحًا وَ آخَرَ سَيِّئًا»^۲ نامه‌ی عمل آنها از اعمال صالح و کارهای سیئه و زشت مخلوط بود. این امید وجود دارد که خداوند متعال این گروه را به دلیل ایمانشان مورد مغفرت قرار دهد؛ آنها را از عذاب خود معاف کند و در فردای قیامت ان شاء الله مشمول رحمت و بهشت الهی شوند.

۴. مؤمنان عامل به اعمال صالح و پرهیزکننده از بدی‌ها و زشتی‌ها: گروه چهارم که ایمان آوردند؛ اهل عمل صالح و پرهیز از بدی‌ها و زشتی‌ها بودند؛ مؤمنان صالحی که عامل به صالحات بودند. طبیعتاً این افراد نسبت به سه گروه قبلی، مرتبه‌ی بالاتری داشتند. خداوند متعال به اینها وعده

---

۲. سوره‌ی توبه، آیه‌ی ۱۰۲.

داد کسانی که ایمان بیاورند و عمل صالح انجام دهند، بهشت‌های عدنی برایشان پیش‌بینی شده است: «جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا»^۳ و در قیامت مشمول عنایات، الطاف، رحمت و مغفرت خدای متعال قرار خواهند داشت.

۵. مؤمنان صالح‌العمل و دارای اخلاق حسنه: گروه پنجمی در برابر پدیده‌ی بعثت مشاهده می‌شوند که علاوه بر ایمان و عمل صالح، اهل اخلاق حسنه هستند؛ یعنی روح بعثت را که پیغمبر ﷺ فرمودند: «بُعِثْتُ لِأَتَمِّمَ مَكَارِمَ الْأَخْلَاقِ»^۴ آن روح را هم گرفته‌اند و علاوه بر اعمال صالحی که انجام می‌دادند و تقوا و ورعی که در عمل داشتند؛ خلقیات پاک پیامبر ﷺ را هم در وجود خود مستولی کردند. اینها طبیعتاً بندگان مقرب خدای متعال هستند و در پیشگاه خدا منزلت بسیار والایی دارند.

۶. مؤمنان صالح، صالح‌العمل و حَسَنُ الْخُلُقِي که اهل سلوک، مجاهدت، وادی توحید، ذکر، فکر، تهذیب نفس و خودسازیند؛ و اَمَّا شَشْمِينِ گروه که برجسته‌ترین اَمَّا کم‌ترین تعداد هستند؛ مؤمنان صالح، صالح‌العمل و حَسَنُ الْخُلُقِي هستند که اهل سلوک، مجاهدت، وادی توحید، ذکر، فکر، تهذیب نفس، خودسازی و سلوک الی‌الله‌اند. طبیعتاً در برابر پدیده بعثت، اینها برجسته‌ترین انسان‌ها هستند؛ کسانی هستند که موردقبول پروردگارند و خدای متعال، قبل از مرگ ظاهری و فوتشان، در همین دنیا حجاب‌ها را از برابر دیده‌ی دل آنها کنار می‌زند و قبل از فوت،

---

۳. سوره‌ی آل‌عمران، آیه‌ی ۱۹۸ و سوره‌ی نساء، آیه‌ی ۱۳.

۴. مجلسی، بحار، ج ۶۸، ص ۳۸۲ و محدث‌نوری، مستدرک‌الوسائل، ج ۱۱، ص ۱۸۷ و طبرسی، مکارم‌الاخلاق، ص ۸.

در همین عالم توفیق دیدار جمال الهی را نصیبشان می‌کند. این افراد همان کسانی هستند که به پیغمبر و اهل بیت علیهم‌السلام ملحقند؛ به تعبیر قرآن فردای قیامت هم «فِي مَقْعَدٍ صِدْقٍ عِنْدَ مَلِيكٍ مُّقْتَدِرٍ»^۵؛ به مرتبه‌ی عنداللهی نایل هستند و در قرب حضرت حق، در جوار انبیاء و اولیاء علیهم‌السلام جایگاه خواهند داشت.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ عَجِّلْ فَرَجَهُمْ

---

^۵. سوره‌ی قمر، آیه‌ی ۵۵.